

PAPER_DE_VIDRE_

Número 49, 15/09/08

Per la virtut i el dret de cantar malament i perquè sí (O de cantar bé. I per què no?)

Carles Hac Mor | ✉ (mailto:hacmor@gmail.com)

No fa pas gaire, o si voleu ja fa molt, massa i tot, tot i tothom cantava tothora i xiulava a tot arreu. Al camp, s'hi sentien pertot pastorel·les i virolais; a pagès les feines es feien bo i taral·lejant o frasejant gloses, balades i romances; les eres eren àgores de cantadisses de colles atrafegades, i pels camins la gent anava i venia amb l'esperó d'himnes a l'anar a peu; a la nit, les granotes i els grills es lliuraven a fragoroses batalles corals que es combinaven amb la música de les esferes; i a muntanya se sentien sempre les àries trinades pels cims més alts i que, ben cofoies, davallaven fins a les valls, d'on s'envolaven, ben bé fins al cel d'un blau cantaire, melodies, cobles i, segons com, gori-goris i àdhuc cavatines i antifones.

Els pobles eren curulls de veus que entonaven corrandes, complantes i, de tant en tant, alguna monodia de renecs que feien posar la carn de gallina. I, a ciutat, pels celoberts s'entrecreuaven tot de cançons de moda, afinades per les dones que fregaven plats o que espolsaven catifes, i al carrer, s'hi podien sentir tota mena de refilets i de tonadetes, mentre els paletes aixecaven les cases a còpia de cantilenes i de xiulets; i, a plaça, les fruites, les viandes i el peix s'oferien amb el reclam de barcaroles i d'altres cantiris dolços i cridaners.

Als marrecs, se'ls bressolava amb espinguets poca-soltes, i tots els infants sabien un munt de cançonetes; als trens i autocars, cantar era gairebé obligatori, i les tavernes eren llocs de culte dels epicinis bramats col·lectivament. Les revoltes i revolucions es feien a cop de càntics enardits. I, és clar, si ara quasi no hi ha ni aldarulls llibertadors ni daltabaixos emancipadors és per la trista raó que ja no s'escarcanya ningú.

Avui, això de posar-se a renillar de sobte en un espai públic fa lleig, i fins i tot en alguns indrets és expressament prohibit. Tot plegat fins a l'extrem, indignant, que hi hagut regidors, en alguns consistoris de ciutats grans, que han plantejat d'instituir una «Brigada anticants», una idea nefasta que no ha prosperat pel motiu que no cal res per reprimir una cosa que, de fet, no passa mai.

A hores d'ara és ben bé utòpic de pretendre que, posem per cas, els peixos tornin a enlairar els cantussols harmònics que sabien fer en l'antigor i fins a la l'Edat Mitjana, però encara seríem a temps que els ocells -que, fa dos dies, amb llurs piuladisses imitaven els humans- tornessin a solfejar.

Ja no hi ha gossos que puguin donar lliçons de lladrucs enfaristolats, com aquell quisso tan cèlebre que amb quatre bordades va donar la clau a Caruso per saltar a la fama amb la seva veu de tro i els seus alirets de vedella. I no oblidéssim pas que els esgüells d'un porc van inspirar a la Callas les seves inflexions guturals més agosarades, i això va ser ahir, com aquell qui diu.

Diríeu que ja s'ha acomplert el vaticini del profeta bíblic Osees: «Us serà retirada la llana i el lli perquè se us vegin les vergonyes.» I vet aquí que la vergonya que ensenyem és que ja no gosem fer cantúries, no pas que no sabem cantar com cal, sinó que no fem trinats ni xiulem, ni bé ni malament. Independentment de si ho

faríem així o aixà, la nostra gorja no garrula amb modulacions, ni cadencioses ni cacofòniques, i els nostres llavis ni tan sols desafinen.

Ben segur que la plaga del canvi climàtic ens cau a sobre per culpa de no cantar. Els núvols no vénen perquè ni poden escoltar estrofes ballables ni ningú dóna orella a les caramelles dels espetecs de llurs llamps. No pas debades, fa ben poc, quan algú desentonava se li deia: «Que faràs ploure!» I plovia a bots i barrals, i els rius baixaven sobreplens i el corrent d'aigua, exuberant, salmodiava una lloa a la vida, a l'anarquia, a l'acràcia llibertària de les multituds deixades anar, confuses i desordenades.

Les màquines i postmàquines -des de la ràdio i la televisió fins a Internet i els molt diversos reproductors dels sons- ja han aconseguit de dominar-nos, com havia predit la ciència-ficció. Ara bé, la mena de manifest present no és pas racista, en absolut: accepta entre nosaltres tots aquests artefactes acústics, i tanmateix reclama el renaixement, en tothom i pertot arreu, de les veus cantores de viva veu i de l'espontaneïtat en l'homofonia i en la polifonia casolanes.

Actualment, els pocs que canten només malden per cantar bé i amb la finalitat que llur professionalitat, mesquinament interessada, els sigui reconeguda amb l'èxit i la popularitat. Per contra, exigim el dret i la virtut de cantar malament i perquè sí, o, si més no, de fer-ho més enllà dels valors -únics, i per això putrefactes- de bo i dolent.

Fa molt que la poesia, que va néixer com a cançó i popular, malviu segrestada pels llibres i per un gremi, de pa sucat amb oli, de poetastres ridículs, pretensiosos i adversos a les canteceles. Cal proposar l'alliberament dels versos mitjançant la seva posada en solfa per tothom qui ho vulgui fer, sense cap discriminació ni mitja, amb tot el democratisme del món, practicat a ultrança i sense elitismes carrinclons.